

תפ"ח 65907/01/19 - מדינת ישראל ע"י נגד אחמד פדילה (עציר) ע"י, ממדוח טהה (עציר) ע"י

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

תפ"ח 65907-01-19 מדינת ישראל נ' פדילה (עציר) ואח'

לפני כבוד השופטת, סגנית הנשיאה ליאורה ברודי
כבוד השופטת מיכל ברק נבו,
כבוד השופט מיכאל תמיר

המאשימה מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד גל רוזנצוויג

נגד

הנאשמים

1. אחמד פדילה (עציר) ע"י ב"כ עוה"ד פאדי חמדאן
2. ממדוח טהה (עציר) ע"י ב"כ עוה"ד עלא תלאווי

החלטה (בבקשת נאשם 2 לחזור בו מהודייתו)

הרקע לבקשה

1. ביום 27.1.19 הוגש נגד שני הנאשמים כתב אישום בגין קשירת קשר לבצע פשע, ניסיון לשוד מזוין בצוותא, רצח תוך כדי ביצוע עבירה כדי להבטיח הימלטות בצוותא ושיבוש מהלכי משפט. בקצירת האומר: הנאשמים ואחרים קשרו קשר לשדוד את המנוח ואביו בבית העסק שלהם העוסק בחלפנות כספים. הנאשמים הגיעו לבית המנוח ואביו, כשנאשם 1 מצויד בסכין ונאשם 2 (להלן: "**המבקש**") מצויד במקל עץ וגז פלפל, וניסו לשדוד את המנוח ואביו. במהלך האירוע דקר נאשם 1 את המנוח באמצעות סכין מספר פעמים בחלקי גופו השונים. בכתב האישום המקורי צוין לגבי שתי דקירות בבטן המנוח, שהן בוצעו על ידי נאשם 1 בעצמו או ביחד עם המבקש. לעומת זאת, בכתב האישום המתוקן צוין לגבי שתי הדקירות בבטן המנוח, שהן בוצעו על ידי נאשם 1 פיזית או קונסטרוקטיבית, כשהמבקש עומד לצדו של נאשם 1 ומנסה להקל עליו להימלט, תוך שהמבקש נפצע מהסכין של נאשם 1, ובעוד הוא עומד על מצבו של המנוח ואדיש כלפיו. המנוח נפטר בבית החולים לאחר קבלת טיפול רפואי.

2. במהלך שמיעת הראיות, לאחר הליך מו"מ ארוך שכלל מספר ישיבות גישור, ביום 8.4.21 הגיעו הצדדים להסדר טיעון שלפיו תוקן כתב האישום. המשיבה עתרה להטיל על נאשם 1 עונש של מאסר בפועל למשך 21 שנה, מאסר על תנאי ופיצוי. על המבקש עתרה המאשימה להטיל עונש של מאסר בפועל למשך 17 שנה, מאסר על תנאי ופיצוי. ב"כ הנאשמים אינם מוגבלים בטענותיהם לעונש. המבקש יוצג באותה עת על ידי עו"ד אנואר פריג'. במהלך הדיון הוגש לבית המשפט גם הסכם בדבר הסדר הטיעון, שעליו חתומים שני הנאשמים.

3. במהלך הצגת הסדר הטיעון, מסרו ב"כ הנאשמים שהם הקריאו לנאשמים את כתב האישום המתוקן, עמוד 1

הם הבינו את תוכנו והם מודים בעובדות כתב האישום. נאשם 1 מסר שהוא מודה בעובדות כתב האישום המתוקן ונוטל אחריות למעשיו. המבקש מסר גם הוא שהוא מודה בעובדות כתב האישום המתוקן, ונוטל אחריות על חלקו במעשים.

4.

בית המשפט הרשיע את הנאשמים על פי הודייתם בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום המתוקן:

נאשם 1: רצח, לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק העונשין");

המבקש: המתה בנסיבות של אחריות מופחתת (ביצוע בצוותא), לפי סעיף 301ב(ג) ביחד עם סעיף 34א(א)(1) לחוק העונשין.

שני הנאשמים: קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(1) לחוק העונשין; ניסיון לשוד מזוין בצוותא, לפי סעיף 403 סיפה ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, ושיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

5.

בית המשפט נעתר לבקשת ב"כ הנאשמים לקבלת תסקירי שירות מבחן בעניינם של הנאשמים. בנוסף, קבע בית המשפט שעד מועד הטיעונים לעונש יערוך ב"כ המשיבה בירור בנוגע לתוצאות ההליך המשפטי בעניינם של המעורבים האחרים בפרשה, שנגדם הוגש כתב אישום בערכאה השיפוטית של הרשות הפלסטינית.

6.

הואיל ולא הוגש תסקיר בעניינו של המבקש, נדחו הטיעונים לעונש מעת לעת, לבקשת עו"ד פריג'. בנוסף, ביקש ב"כ נאשם 1 להגיש בעניינו של נאשם 1 חוות דעת מטעם ההגנה. על בקשה זו הגיב גם עו"ד פריג'. ביום 10.1.22 הוגש התסקיר בעניינו של המבקש. הטיעונים לעונש היו אמורים להתקיים ביום 19.1.22, ואולם, מועד זה נדחה ליום 23.2.22 בשל נסיבות הקשורות בנגיף הקורונה. יצוין כבר עתה כי במהלך התקופה מיום 8.4.21 (הצגת הסדר הטיעון) ועד ישיבת יום 23.2.22 לא הועלתה כל טענה לגבי הודיית המבקש בכתב האישום המתוקן.

7.

בתחילת הדיון ביום 23.2.22 ביקש עו"ד פריג' לאפשר למבקש לומר דבר מה בטרם הטיעונים לעונש. ואלה דברי המבקש: "**רציתי להגיד לכם יש לי כמה בעיות שכבר טענתי את זה לפני. יש דברים שלא שמתי לב עליהם שאני לא יודע ואני לא מרגיש טוב עם זה. בכתב האישום הזה יש דברים**". עו"ד פריג' ציין כי המבקש מבקש לחזור בו מהודייתו ומהסדר הטיעון. לדבריו, היה קושי למבקש לקבל החלטה להגיע להסדר, למרות שבית המשפט הקדיש מזמנו והסביר למבקש ישירות את הסדר הטיעון. ב"כ המשיבה הזכיר שבית המשפט הסביר למבקש כל עובדה בכתב האישום המתוקן על מנת שיבין מה אומר כתב האישום המתוקן. עו"ד פריג' ציין שעל אף הסברו של בית המשפט, למבקש עדיין הייתה "בעיה לקבל את הדברים".

בתגובה מסר המבקש לבית המשפט את הדברים הבאים: "**נכון שהשופטים הסבירו הכל. יש דברים שעלו**

חדש לגבי אלה שבשטחים, נאשמים אחרים בשטחים, ניסיתי לשלוח מישהו מטעמי קרוב לשם כדי שיבינו על מה מדובר. יש שם אחד שמאשימים אותו גם בדברים שמאשימים אותי כאן והוא אמר להשתחרר בעוד חודשיים. גם מהסיבה הזו וגם מסיבות אחרות אני לא רוצה. מה שהיה בפועל אני רציתי להשמיע לכם את הקול שלי, אני אדם שכולם מכירים אותי, אני אדם שכשהייתי נכנס לחקירות הייתי שותק יש כאלה שניצלו את המצב וניסו להשיג עליי עוד יותר. יש דברים גם, אני יודע שאני לא עשיתי את זה".

ע"ד פריג' ביקש להתפטר מייצוגו של המבקש, לאור חילוקי דעות ביניהם. הוא הסביר שלפני שגובש הסדר הטיעון, הוא שוחח עם המבקש מספר פעמים, והסביר לו באופן מפורט את הפעולות המקצועיות שעשה כדי להגיע להסדר. בנוסף, הקפיד עו"ד פריג' לעבור עם המבקש על חומר הראיות, וכדבריו: הסביר למבקש כל הודעה, עדות וסרטון שהיו חלק מהחומר. כן הדגיש עו"ד פריג' כי הוא השקיע מאמץ רב בלימוד התיק, פעל משיקולים מקצועיים, הגיע להסכמה בדבר תיקון משמעותי של עובדות כתב האישום, וזאת לאחר שהתקיימו מספר ישיבות הוכחות ומספר ישיבות גישור, ולהשקפתו המקצועית, מדובר בהסדר שיש לאשרו. עו"ד פריג' דיווח לנו שהוא הסביר למבקש "בצורה טובה" את ההסדר.

ככל שניתן היה להבין, הנימוק לבקשה להתפטר מן הייצוג הוא שהמבקש מביע אי הסכמה לעמדה המקצועית של עו"ד פריג', הסבור כי מדובר בהסדר שנערך על יסוד שיקולים מקצועיים, ולאחר שהדברים הוסברו למבקש. כדברי עו"ד פריג': **"אני לא סתם עשיתי את זה, זה לאור קשיים שלי ואי הבנה אולי מצידי אולי מצד הלקוח לנסיבות התיק"**.

המבקש, בתגובה לדבריו של עו"ד פריג', מסר שבזמנו הבין את מה שבית המשפט הסביר לו. עם זאת, יש דברים שנכתבו "עליו" בכתב האישום שאינם משקפים את מה שהיה בפועל: **"הכניסו פה, הכניסו שם. זה מקומבן"**.

לאחר שנערכה הפסקה בדיון שבמהלכה שוחחו המבקש ועו"ד פריג', מסר עו"ד פריג' שלדברי המבקש, הסנגור, קרי: עו"ד פריג', עשה **"קומבינה, שהכול מקומבן מאחורי גבו"**, ולפיכך לא יוכל להמשיך לייצגו.

ב"כ המשיבה טען שמדברי המבקש ניתן ללמוד שהמבקש כורך בבקשתו לחזור מהודיה את העונש שלדעתו יקבלו השותפים לעבירה בשטחים. להבנת המבקש על השותפים יגזר עונש קל יותר מעונשו של המבקש. ואולם, ב"כ המשיבה ערך בדיקה לגבי ניהול התיק בעניין השותפים, שמעלה שמתקיים הליך הוכחות. בנוסף, טענת המבקש אינה שלא ביצע את המעשים, אלא שהוא ביצע אותם, אך כתב האישום המתוקן לא נכתב באופן מדויק. מדובר באי נטילת אחריות מבחינת יחסו של המבקש לעבירה ולא למעשיו. המבקש מבקש לחזור בו מהודייתו זמן רב לאחר הכרעת הדין, ונראה כי הבקשה נובעת משיקולים טקטיים לעניין המתקת עונשו, ולא טענת חפות כנה. המבקש הודה לאחר שבמשך ישיבות רבות הוסברו לו הדברים. ניכר כי עו"ד פריג' ביצע את עבודתו בצורה נאמנה ללקוח. הבקשה לחזור מההודיה היא בקשה מדומה, ללא כל בסיס משפטי.

לאחר שנשמעו טענות הצדדים, הגיע בית המשפט לכלל מסקנה שאין מנוס מלשחרר את עו"ד פריג' מייצוג

המבקש: ניכר כי חל משבר אמון בין המבקש ועו"ד פריג'. עו"ד פריג' עשה מאמצים לסייע למבקש, ולאחר מו"מ מורכב, שהמבקש היה שותף לפרטיו, הגיע עו"ד פריג' להסכמה עם ב"כ המשיבה, שהתגבשה להסדר הטיעון שהוצג. המבקש השמיע טענה שעו"ד פריג' "עשה קומבינה" מאחורי גבו ולכן בנסיבות הללו לא יוכל עו"ד פריג' להמשיך ולייצג את המשיב, ולפיכך הוא שוחרר מן הייצוג.

8. באותו דיון, ציין ב"כ נאשם 1 שנאשם 1 מבקש לטעון לעונש על מנת שייגזר דינו. הדיונים נדחו מעת לעת, כאשר נאשם 1 ביקש לסיים את התיק ולהתחיל הליך טיפול לאחר שייגזר דינו. ב"כ המשיבה התנגד לפיצול הדיון. הוא טען שהסדר הטיעון נערך עם שני הנאשמים כמקשה אחת מתוך ראייה של סיום התיק. ההסדר נבע מקשיים ראייתיים ואילו ציפים ראייתיים שנשקלו מול שני הנאשמים. ייתכן שהמשיבה לא הייתה מסכימה להגיע להסדר טיעון רק עם נאשם 1 ולכן יש ליתן החלטה בבקשה של המבקש לחזור בו מהודייתו בטרם הטיעונים לעונש בעניינם של שני הנאשמים. ב"כ נאשם 1 הסכים לדחייה קצרה של הדיון על מנת שהמבקש יסדיר בטרם הטיעונים לעונש את הייצוג וישטח את טענותיו. בית המשפט אפשר את דחיית הדיון, על מנת שהמבקש יבחן ייצוג פרטי, אלא שגם לאחר דחייה זו, לא העמיד המבקש סגור פרטי לעצמו.

9. לפיכך, לאחר שהמבקש ביקש לדחות את הדיון פעם נוספת על מנת לבחון ייצוג פרטי, הורה בית המשפט ביום 3.3.22 שלמבקש ימונה סניגור מטעם הסניגוריה הציבורית ומומלץ לשקול למנות את עו"ד תלאווי שייצג את המבקש בעבר בתיק זה. ביום 10.3.22 הועבר לתיק בית המשפט כתב מינוי של עו"ד תלאווי לייצוג המבקש מטעם הסניגוריה הציבורית (להלן: "**ב"כ המבקש**"). מועד הטיעונים לעונש נדחה מעת לעת, לבקשת ב"כ המבקש עו"ד תלאווי, שביקש להיפגש עם המבקש, וכן לבחון את בקשתו לייצוג פרטי. משלא הוסדר ייצוג פרטי, ולאחר שנפגש עו"ד תלאווי עם המבקש, הועלתה הבקשה לחזרה מהודיה על ידי ב"כ המבקש עו"ד תלאווי, כעבור מספר חודשים, בדיון ביום 22.8.22. יוזכר שהכרעת הדין ניתנה ביום 21.4.21.

הבקשה לחזרה מהודיה

10. ב"כ המבקש, עו"ד תלאווי, ביקש לאפשר למבקש לחזור בו מהודייתו בשל טענת המבקש בדבר "כשל בייצוג". הוא הסביר שבזמנו הוא עצמו ייצג את המבקש במהלך ישיבת הגישור, ולאחר מכן ביקש המבקש לשכור את שירותיו של עו"ד פריג'. לאחר החלפת הייצוג המשיך עו"ד פריג' לנהל מו"מ עם המשיבה על מנת להגיע להסדר טיעון. לדברי המבקש, כפי שהובאו על ידי עו"ד תלאווי, עו"ד פריג' מסר למבקש טיוטה של כתב אישום מתוקן לצורך הסדר, והמבקש תיקן ושינה את טיוטת כתב האישום בהתאם לגרסתו ול"אמת שלו". בהמשך, עו"ד פריג' אמר למבקש "מברוכ", וכי המשיבה הסכימה לכל התיקונים שהתבקשו על ידו. כן טוען המבקש כי עו"ד פריג' מסר לו שלאור השינויים הנ"ל, העונש שייגזר עליו יהיה נמוך בהרבה מעתירת המשיבה ל-17 שנות מאסר, כך שעתירת המשיבה אינה רלוונטית. המבקש אינו טוען טענת חפות והוא מודה בעבירה המיוחסת לו, ואולם לדבריו פרטי כתב האישום המתוקן אינם משקפים את מה שהיה בפועל.

11. הואיל והמבקש סמך על עו"ד פריג' שכל השינויים המבוקשים בכתב האישום תוקנו, הוא לא קרא מילה במילה את עובדות כתב האישום המתוקן שהוצג לפני בית המשפט. לכן גם השיב בחיוב לבית המשפט כאשר הוא נשאל האם הסנגור הקריא לו את כתב האישום המתוקן. בקשת המבקש אינה מתוך תכסיסנות או ניסיון להפיק רווח משני לעונש. אם בית המשפט יגזור עליו עונש מאסר למשך 17 שנים, הוא יישא את עונשו.

12. אשר לעיתוי הגשת הבקשה: לטענת המבקש, הגורם הראשון שעבר איתו מילה במילה על עובדות כתב האישום המתוקן הייתה קצינת המבחן. המבקש מסר לקצינת המבחן שהוא נוטל אחריות ומביע חרטה מאחר שהוסבר לו שמבחינה משפטית, גם אם הוא לא דקר בפועל את המנוח או לא רצה במותו, או לא ידע על אודות הסכין של נאשם 1, הוא שותף ואחראי מכוח דיני השותפות בצוותא. ואולם, הוא אינו יכול ליטול אחריות על עובדות שאינן נכונות שנרשמו בכתב האישום המתוקן. לאחר קבלת התסקיר, התגלע חוסר האמון בין המבקש ובין עו"ד פריג'. מכאן שמדובר בהזדמנות הראשונה שהייתה למבקש להעלות את טענותיו. העובדה שלאחר מכן לקח זמן עד שהוסדר הייצוג החדש אינה אמורה להשפיע על עיתוי הגשת הבקשה.

13. עובדות כתב האישום המתוקן בהן המבקש אינו מודה או שמהן מביע הסתייגות:

א. סעיף 4 לכתב האישום המתוקן: עובר ליום 1.11.18, קשרו המבקש, אחמד אבו בכר ומחמד קשר לבצע את השוד.

לטענת המבקש, הרעיון לביצוע השוד היה של אחמד אבו בכר.

ב. סעיף 6 לכתב האישום המתוקן: בין חמשת הקושרים סוכם כי מחמד יסיע את הנאשמים בהונדה והנאשמים יבצעו את השוד כשהם מצוידים בנשק קר ורעולי פנים. יתר הקושרים ימלטו אותם מהמקום.

לטענת המבקש, אחמד אבו בכר הוא שחילק את התפקידים בין הקושרים, והמבקש עצמו הסכים לבצע את השוד. אין היתכנות שהמבקש הוא שחילק את התפקידים שכן הוא כלל לא מכיר את המנוח ואינו יודע מה הרגליו והיכן התגורר. המבקש התפתה להצעתו של אחמד אבו בכר. המבקש נוטל אחריות לקשירת הקשר, אך הוא אינו היוזם.

ג. סעיף 7 לכתב האישום המתוקן: המבקש הצטייד, בעצמו, או בעזרת אחר שאינו נאשם 1, בתיק שהכיל סכינים, אלות, גז פלפל ורעלות פנים, לשם ביצוע השוד.

לטענת המבקש, קיבל המבקש את התיק מאחמד אבו בכר ומסר אותו לנאשם 1. המבקש אינו מסכים לכך שהוא הצטייד בעצמו בתיק. לדבריו, בתיק לא היו סכינים או אלה.

ד. סעיף 10 לכתב האישום המתוקן: המבקש קבע שהוא ונאשם 1 ייסעו ברכב ההונדה בו ינהג מחמד כדי לתור אחר רפעת והאב ולבצע את השוד, ואילו אחמד ועודה ימתינו להם עם רכב נוסף מסוג ב.מ.ו, השייך לאחמד, במחסום גבארה על מנת למלטם ולהסתיר את מעורבותם במעשה השוד.

לטענת המבקש, הוא עצמו לא היה זה שקבע את הדברים, אלא אחמד אבו בכר קבע זאת והמבקש הסכים.

ה. סעיף 12 לכתב האישום המתוקן: הנאשמים ירדו רגלית, דרך מטע זיתים, כשפניהם מכוסות ברעלות פנים. נאשם 1 היה מזוין בסכין והמבקש מזוין במקל עץ וגז פלפל.

לטענת המבקש, הוא לא ידע שנאשם 1 נשא סכין. המבקש נוטל אחריות לדקירה בצוותא, אך הוא עצמו לא דקר את המנוח, אלא נאשם 1.

ו. סעיף 17 לכתב האישום המתוקן: נאשם 1 דקר, פיזית או קונסטרוקטיבית, את רפעת פעמיים בבטנו, בעוד המבקש נמצא לצדו ומנסה להקל על נאשם 1 להימלט. הוא נפצע בידו מהסכין בה אחז נאשם 1, ובעוד הוא עומד על מצבו של רפעת ואדיש אליו.

למבקש לא משנה אם כתוב פיזית או קונסטרוקטיבית, אבל יש צורך להבהיר שהוא עצמו לא דקר את המנוח.

ז. סעיף 21 לכתב האישום המתוקן: במנוסתם השליכו הנאשמים חלק מבגדיהם ואת הסכין המגואלת בדם, שבאמצעותה דקר נאשם 1 את רפעת במהלך השוד. את רכב ההונדה ורעלות הפנים מסרו בהתאם לקשר למחמד ועודה, שהציתו, בהתאם להורות הנאשמים, את רכב ההונדה שנשרף כליל.

לטענת המבקש, אחמד אבו בכר היה מי שזרק את הסכין והצית את הרכב. המבקש נוטל אחריות למעשיו, אך לטענתו הסכין נזרקה על ידי אחמד אבו בכר.

תשובת המשיבה

14. ב"כ המשיבה ביקש לדחות את בקשת המבקש לחזור בו מהודייתו. הוא ציין שהכרעת הדין ניתנה לפני כמעט שנה וחצי. הבקשה דורשת "נימוקים מיוחדים" שאינם מתקיימים בענייננו.

15. במהלך מו"מ ארוך שנוהל נבדק כל רכיב בכתב האישום, וזאת במהלך מספר רב של ישיבות בהן נכח גם המבקש. לאחר מכן, בבית המשפט, הודה המבקש בעובדה אחר עובדה, מפיו כשהוא מיוצג. עו"ד פריג' השקיע רבות במו"מ והסדר הטיעון לא נעשה כלאחר יד. כיום, לאחר תיקון משמעותי של כתב

האישום, ולאחר שהמבקש הורשע על פי הודייתו, לא תסכים המשיבה לשינוי או תיקון נוסף של כתב האישום.

16. במקרה הנדון לא ניתן כל הסבר שממנו עולה שהודייתו של המבקש לא ניתנה באופן חופשי ומרצון או שהיא הושגה שלא כדין. בקשת ב"כ המבקש לבצע תיקונים נוספים בכתב האישום מהווה אינדיקציה לבחינה האם מקור הבקשה הוא בתכסיסנות או רצון להשיג רווח משני. לא מדובר במי שאינו נוטל אחריות למעשיו ומבקש לחזור בו מהודייתו בשל טענת חפות, אלא במי שמבקש תיקונים נוספים של כתב האישום, כי לטענתו הדברים שנכתבו בכתב האישום המתוקן אינם מדויקים. ניכר כי העלאת הטענה בעיתוי הנוכחי היא שיקול טקטי של ניסיון לשפר עמדות לעונש.

תגובת עו"ד פריג'

17. לנוכח הנימוק המרכזי שעומד ביסוד הבקשה, שעניינו כשל בייצוג, קיימנו דיון בנוכחות עו"ד פריג' שייצג את המבקש בזמנו כמפורט לעיל, כדי לקבל את התייחסותו לטענות המבקש בנדון. במהלך הדיון טען עו"ד פריג' שבדיון בו ביקש להתפטר מהייצוג, נחשף בית המשפט לקשיים שהיו בינו ובין המבקש, עקב אי הבנה (בינו ובין המבקש) או ראייה שונה של השניים בנוגע למצב העובדתי/הראייתי בתיק. עו"ד פריג' הזכיר כי במהלך הדיון לא נהג המבקש כלפיו בכבוד, ועו"ד פריג' יצא מהאולם כשהוא נסער. מאוחר יותר התנצל המבקש על התנהגותו.

עו"ד פריג' הבין מהמבקש שהוא מאמין שיש נקודות מסוימות בכתב האישום המתוקן שאינן תואמות לדבריו את המצב העובדתי שהיה בפועל: מי "ששלט" במתרחש מבין השותפים, לא היה המבקש, אלא אבו בכר, שעומד לדין ברשות, שטרם ניתנה הכרעת דין בעניינו. כמו כן, מסר המבקש שהוא אינו מבין מהי החזקה הקונסטרוקטיבית.

18. במהלך הדיון הפנה בית המשפט את עו"ד פריג' לטענות המבקש בדבר הייצוג. יוזכר כי לדברי המבקש עו"ד פריג' מסר לו טיוטה של כתב אישום מתוקן לצורך הסדר, והמבקש ערך שינויים מטעמו על טיוטת כתב האישום בהתאם לגרסתו. בהמשך אמר עו"ד פריג' למבקש "מברוכ", וכי המשיבה הסכימה לכל התיקונים שנתבקשו על ידו.

בתגובה, טען עו"ד פריג' שכתב האישום תוקן באופן משמעותי, כך שעבירת הרצח הומרה לעבירת המתה באחריות מופחתת, וכן חלק ניכר מהתיקונים שביקשה ההגנה אושרו. לאור ההישג המשמעותי בתיקון כתב האישום, אמר עו"ד פריג' למבקש "מברוכ". עו"ד פריג' ציין שבאותו מעמד עדיין היו חילוקי דעות על עובדות מינוריות בכתב האישום, המבקש ביקש לבצע תיקונים נוספים. המשיבה הסכימה ללכת עוד קמעה לקראתו, ועדיין המבקש הביע את מורת רוחו לחלק מהדברים.

במהלך הצגת הסדר הטיעון הסביר בית המשפט למבקש את מהות תיקון כתב האישום וגם אז המשיך הביע

המבקש מורת רוח מכתב האישום המתוקן וטען טענות נגד כתב האישום המתוקן, כגון: שלא הוא תכן את הביצוע.

19. בהמשך, מסר עו"ד פריג' כך: "...אני אומר עובדה. הדברים שאני אומר זה משהו שביהמ"ש ראה בעיניו. בסופו של יום כב' השופטת ברודי לאחר שהסבירה לנאשם 2 הייתה הודאה, הרי לא נרשמה הכרעת דין סתם. אני לא מתרגש מהטענה של כשל בייצוג כי אני עשיתי עבודה מעל ומעבר, אני לטעמי הייצוג היה פרפקט, לטעמי. הבעיה בכל התיק הזה זה התובע.

לשאלת ביהמ"ש האם עברתי עם הנאשם על נוסח כתב האישום המתוקן כפי שהוגש לביהמ"ש מילה במילה אני משיב שהיו שתי ישיבות, והיו שני כתבי אישום, תיקון ועוד תיקון, אני צילמתי את החומר ואת כתב האישום, הבאתי לנאשם עותק מכתב האישום והוא גם עשה תיקונים על גביו, חלק ניכר מהתיקונים שביקש התקבלו, לא הכול. בדיון האחרון ביהמ"ש הסביר. הייתה מורת רוח. היו הרבה עצבים באולם. לא היה קל. הוא ביקש לפטר אותי מייצוג.

ביום הצגת ההסדר אני באתי מוכן לטיעון ואז הופתעתי בבקשה להתפטרות מייצוג. אני מתקן: ביקשתי תסקיר ביום הצגת ההסדר, ולאחר מכן, בישיבה של הטיעונים לעונש, הוא ביקש לפטר אותי מהייצוג. אני הסברתי את העובדות, מה שהיה איתי הסברתי. של התרחשות הדברים..."

"...לשאלת ביהמ"ש ב8.4.21 כשנרשם מפי ב"כ הנאשם 2 (אתה) שכתב האישום המתוקן הוקרא לנאשם, הוא הבין את תוכנו ומודה בעובדות, האם כך היה אני משיב שאני עונה שלשאלת ביהמ"ש אני הסברתי מה היה. כשכותבים לפני הכרעת דין "הסברתי לנאשם והוא הבין את תוכן כתב האישום" זה מה שהיה!. אני הסברתי על ההתרחשויות שביהמ"ש הסביר כי לא היה קל..."

20. לטענת ב"כ המבקש, עו"ד תלאווי, לא השיב עו"ד פריג' לשאלת בית המשפט האם הוא הקריא למבקש את כתב האישום המתוקן מילה במילה לפני שהמבקש הודה בבית המשפט וכן במהלך הצגת הסדר הטיעון. לדבריו, עו"ד פריג' אישר שלפני הצגת הסדר הטיעון העביר למבקש טיוטה של כתב האישום המתוקן עליה רשם המבקש תיקונים נוספים שהוא מבקש, אך לא השיב האם כל בקשותיו של המבקש הוטמעו בכתב האישום המתוקן.

לדברי ב"כ המבקש אישר עו"ד פריג' שגם לאחר שהושגו תיקונים נוספים בכתב האישום, המשיך המבקש לטעון שחלק מהפרטים המינוריים בכתב האישום אינם מקובלים עליו (מי תכן את האירוע). גם בזמן הצגת ההסדר לא היה המבקש שבע רצון מהדברים והמחלוקות צפו ביתר שאת כשקצינת המבחן הקריאה למבקש מילה במילה את עובדות כתב האישום המתוקן.

לטענת ב"כ המבקש אין מדובר במקרה קלאסי של בקשה לחזרה מהודיה אלא במקרה ייחודי שבו מודה המבקש שביצע את העבירה, אך אינו מודה בעובדות מסוימות, שאינן בלב האירוע ואינן חלק מיסודות העבירה.

21. ב"כ המשיבה הפנה לכך שבדין מיום 22.8.22 טען ב"כ המבקש כי המבקש לא ידע שהיה לנאשם 1 סכין. לעומת זאת, בתסקיר נכתב שהמבקש מסר שלאחר שראה את הסכין בידי נאשם 1 ביקש ממנו שלא להשתמש בה. סתירה זו מלמדת שבקשת המבקש אינה כנה.

ב"כ המשיבה שב והדגיש שבית המשפט הקריא למבקש את כתב האישום המתוקן מילה במילה לפני שהודה בעובדות כתב האישום. עו"ד פריג' לא שש להשיב לשאלות בית המשפט בשל המעמד הלא נוח לטעון טענות מול המבקש, אך להבנתו של ב"כ המשיבה, עו"ד פריג' אישר שהסביר למבקש את תוכנו של כתב האישום המתוקן.

22. המבקש מסר שבאחד הדיונים בית המשפט אמר לו ש"מחפשים את הצדק". המבקש הביע הסכמה להודות בעובדות כתב האישום המתוקן, אך בפועל נטל אחריות על מעשים שלא עשה. באותו שלב נותרו מחלוקות, וכך הוא טען לפני בא כוחו. המבקש מסר שציין לפני בית המשפט שיש לו חשש מדברים מסוימים שנכתבו בכתב האישום, כך למשל המילה "קונסטרוקטיבית", אותה הוא אינו מכיר. בית המשפט הסביר לו שנערכו תיקונים בכתב האישום, למשל שבמקום סעיף 3, יהיה סעיף 4. "זה אותו הדבר". המבקש האמין לדבריו בית המשפט ונטל אחריות על עבירת ההמתה.

דין והכרעה

חזרה מהודיה - טענת "כשל בייצוג"

23. סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, קובע כך:

"הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו".

24. בית המשפט העליון קבע מספר כללים מנחים באשר "לנימוקים המיוחדים" שבהתקיימותם רשאי נאשם לחזור בו מן ההודיה. ככלל, נפסק כי היתר לחזרה מהודיה יינתן אך ורק בנסיבות חריגות. הפסיקה התייחסה לשלוש עילות מרכזיות, ואולם, רשימת "הנימוקים המיוחדים" שנידונו בפסיקה אינה רשימה סגורה:

א. פגם ברצון החופשי: הפגם יכול לנבוע מהפעלת לחץ פיזי או נפשי על הנאשם; מהסתרת מידע רלוונטי מהנאשם או ממתן הסברים חסרים לגבי משמעות ההודיה ותוצאותיה.

ב. כשל בייצוג שניתן לנאשם: כשל זה עשוי לנבוע ממחדלים סניגוריאליים, דוגמת התעלמות מראיות, פעולה מתוך ניגוד עניינים או שיקולים זרים, או מכל מחדל אחר הופך את ייצוג הנאשם לבלתי מקצועי מעיקרו.

ג. רצונו של הנאשם להביא לחשיפת האמת העובדתית: מדובר בגישה פסיקתית מקלה יותר עם הנאשם, כפי שהייתה בדעת הרוב בע"פ 3754/91 מדינת ישראל נ' סמחאת, פ"ד מה(5) 798, 804 (1991). באותו המקרה נקבע כי ניתן לאפשר חזרה מהודיה במקרה שבו הנאשם סבור שטעה בשיקול דעתו, גם אם ההודיה ניתנה מרצונו החופשי וללא כל פגם, וזאת כל עוד רצון הנאשם לחזור מהודיה נובע מטעם ענייני, וכן מנת להוכיח את חפותו, ולא מתוך תכסיס פסול. גישה מקלה זו הוכרה בפסיקה במצבים שבהם הנאשם ביקש לחזור מהודייתו לפני שנגזר דינו (ר' ע"פ 2005/20 **פלוני נ' מדינת ישראל** (11.8.20) (להלן: "**ע"פ 2005/20**"), ר' גם ע"פ 2251/21 **אבו עראר נ' מדינת ישראל** (15.12.21) (להלן: "**ע"פ אבו עראר**") וע"פ 9292/20 **מחאמיד נ' מדינת ישראל** (18.5.21) (להלן: "**ע"פ מחאמיד**")).

25. מבחן המניע הוא המבחן המהותי שעל פיו תוכרע הבקשה לחזור מההודיה. במבחן המניע נבחן האם מדובר ברצון כן ואמיתי של הנאשם לחזור בו מהודאת שווא שמסר, ולהוכיח את חפותו, או שמדובר במהלך טקטי שנועד לגרוף תועלת משפטית כלשהי (ר' ע"פ 2005/20 לעיל).

26. מבחן העיתוי: עיתוי הגשת הבקשה עשוי להעיד על עצם המניע לבקשה. לעיתוי הבקשה ניתן משקל רב, ואולם מבחן העיתוי אינו חזות הכול, ויש לראות בו שיקול וכלי עזר לצורך הכרעה במבחן המניע. בקשה שהוגשה לאחר מתן גזר הדין מעלה חשש משמעותי שהנאשם מבקש לחזור בו מהודייתו בשל חומרת העונש שנגזר עליו, מתוך תקווה שהחזרה מהודיה תביא להקלה מסוימת בעונש (ע"פ 2005/20 לעיל וע"פ **אבו עראר** לעיל). לכן, בקשה לחזרה מהודיה שהוגשה לאחר גזר הדין תתאפשר רק בנסיבות חריגות במיוחד (ר' ע"פ 1919/22 **מקדשי נ' מדינת ישראל** (2.8.22) וע"פ **מחאמיד** לעיל).

27. טענת "כשל בייצוג" תיבחן בזהירות רבה ותתקבל רק במקרים המתאימים, שבהם הוכח כי האופן שבו נוהלה ההגנה גרם לעיוות דין של ממש. המבחן לקיומו של כשל בייצוג שהביא לעיוות דין הוא סיבתי-תוצאתי. על הטוען שנגרם לו עיוות דין להוכיח כי אלמלא הייצוג הכושל אפשר שתוצאתו של ההליך הייתה משתנה (ר' ע"פ 7931/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (30.9.20)).

28. נטל ההוכחה הרובץ על הנאשם להוכיח שהודאתו לא ניתנה בכנות אלא בשל נסיבות חיצוניות ואילוצים שפגעו ברצונו החופשי, ושחזרתו מהודאתו אינה נובעת מרצון להרוויח רווחים פסולים, הוא נטל כבד.

אשר לטענת "כשל בייצוג": על הנאשם לפרט מהו בדיוק אותו הכשל. על הנאשם להציג לבית המשפט את תגובת הסנגור שאותו הוא מאשים בייצוג כושל, ואף לוותר במידת הצורך על חיסיון הדברים שהוחלפו בינו ובין הסנגור, עובר למסירת ההודאה (ר' ע"פ **אבו עראר** לעיל).

29. לאחר ששקלנו את נימוקי הבקשה, תשובת המשיבה ועמדת עו"ד פריג', באנו לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

טענת הכשל בייצוג:

30. במישור העובדתי: מהנימוקים ששטח לפנינו עו"ד פריג' בבקשה להתפטרות מן הייצוג, ובתגובתו לטענת הכשל בייצוג שניתנה ביום 13.9.22, עולה כי אין ממש בטיעוני המבקש. כפי שפורט לעיל, בתיק זה נוהל מו"מ ארוך בין הצדדים, והתקיימו מספר ישיבות גישור. המבקש היה מעורב בפרטים, עו"ד פריג' הסביר לו את הסדר הטיעון תוך שהוא מציג לפניו את חומר הראיות באופן מפורט. אכן, בסופו של מו"מ, הצליח עו"ד פריג' להביא להסכמה בדבר תיקון משמעותי של כתב האישום נגד המבקש, ובשלב הסופי של המשא ומתן ביקש המבקש בעצמו לבצע תיקונים נוספים (הבנו כי הדברים נרשמו על גבי הטיוטה בכתב ידו), ובקשתו נעתרה באופן חלקי. כאשר נשאל עו"ד פריג' ישירות על ידי בית המשפט האם הקריא לנאשם את כתב האישום המתוקן (עובר להצגת הסדר הטיעון), הוא השיב באופן חד משמעי: **"כשכותבים לפני הכרעת דין 'הסברתי לנאשם והוא הבין את תוכן כתב האישום' זה מה שהיה!"**.

29. בהקשר זה יודגש כי כאשר הוצג לפנינו הסדר הטיעון, הקפדנו להסביר למבקש את כל עובדות כתב האישום המתוקן, ועל כך גם המבקש אינו חולק, כדבריו: **"השופטים הסבירו הכול"**. ההסבר המפורט של בית המשפט מסיר כל ספק, אם בכלל קיים, שבשיח בין המבקש ובין עו"ד פריג', היו עובדות או נושאים שלא לובנו או הובנו. אנו התרשמנו כי מדובר במבקש שניחן בהבנה טובה של הדברים, שהבקשה שלו לחזור מההודיה אינה כנה, אלא נובעת מרצון לשפר את העמדה העונשית (מבחן המניע). בתגובת המבקש לבקשה להתפטרות מן הייצוג, שזו נקודת הזמן הראשונה שבה הציג את הסתייגותו מניסוח כתב האישום המתוקן, יצא המרצע מן השק: המבקש טען כי נודע לו שאחד מהשותפים לדבר עבירה שנדון ברשות, זכה לענישה מקלה, כאשר לגישתו של המבקש, חלקו שלו אינו שונה מזה של אותו שותף. ואולם, מתברר כי נכון למועד העלאת טענה זו, עדיין נשמעו הוכחות בעניינם של כל המעורבים, וטרם הוכרע דינם. לצורך שלמות התמונה יוער כי המבקש הוסיף, לטעמנו בלשון רפה, כי יש דברים שהוא לא עשה. מכול מקום, כלל הנסיבות מצביעות על כך שהמבקש היה חלק מהמו"מ, הוסברו לו הדברים גם על ידי הסנגור וגם על ידי בית המשפט, הוא חתם על הסכם הסדר הטיעון, והוא נטל אחריות לעובדות כתב האישום המתוקן. הטענה שהמבקש השמיע **"הכניסו פה, הכניסו שם. זה מקומבן"** היא טענה מקוממת, שנשמעת מפי המבקש שליווה את המו"מ באופן צמוד ופעיל, תוך שביקש לבצע תיקונים בכתב האישום עד "הרגע האחרון", ונעשה מאמץ ללכת לקראתו.

30. בנוסף, לא קיים חשש לעיוות דין. אין בפי המבקש טענה שאינו מעורב בעבירה, אלא הוא מנסה למצב את חלקו כמי שנגרר אחרי אחרים, וכמי שלא ידע שנאשם 1 הגיע לזירה מצויד בסכין. חלק מהעובדות שמהן מסתייג המבקש אינן חלק מכתב האישום המתוקן, כך שאינן רלוונטיות לבקשה לחזור מההודיה. חזקה על ב"כ הצדדים שהנוסח המתוקן של כתב האישום נותן מענה למחלוקות שהיו בין ב"כ הצדדים ומשקף את ההסכמה שאליה הגיעו לאחר המשא ומתן הארוך והמורכב.

31. הטענה שהמבקש אינו מכיר את המילה "קונסטרוקטיבית" אין לה בסיס. במועד הצגת ההסדר לא נעלם מעינינו ניסוח משפטי זה, וכבר אז הסברנו למבקש כי לפי כתב האישום המתוקן לא הוא מי שדקר את המנוח בפועל אלא הנאשם האחר, וכי אחריותו היא מכוח היותו שותף לעבירה אשר נכח במקום כמתואר בעובדות. ראה לעניין זה את דברי ב"כ המבקש: **"המבקש מסר לקצינת המבחן שהוא נוטל אחריות ומביע חרטה מאחר שהוסבר לו שמבחינה משפטית, גם אם הוא לא דקר בפועל את המנוח, או לא רצה במותו..."**.

32. לעומת זאת, הטענה שנאמרו לו דברים על ידי בית המשפט בנוגע לכך שלא ידע על הסכין, אינה סבירה: בסעיף 7 לכתב האישום המתוקן נכתב מפורשות שהמבקש העביר לנאשם האחר את התיק המכיל בין היתר סכינים. זאת ועוד, חוסר הכנות של הטענה נלמד מדבריו של המבקש לקצינת המבחן: לדבריו, הוא התכוון לבצע גניבה בלבד, אך נאשם 1 נשא עימו נשק קר והאירוע הסלים והידרדר לפגיעה קטלנית (עמ' 3 לתסקיר). עוד ציין כי לאחר שראה את הסכין בה הצטייד נאשם 1, ביקש ממנו שלא להשתמש בה כיוון שהיה ער לסיכון בו העמיד את עצמו ולהשלכות האפשריות של המצב (עמ' 3 לתסקיר).

עיתוי הגשת הבקשה:

33. כפי שפורט לעיל, לנוכח הקשיים שנגעו לייצוגו של המבקש ונסיבות נוספות, ובאין מנוס, נדחה הדיון מספר פעמים. ההסתייגות של המבקש מההודיה, כפי שבאה לידי ביטוי בבקשת עו"ד פריג' להשתחרר מן הייצוג, הועלתה כ-10 חודשים לאחר שהוצג הסדר הטיעון, וזאת במסגרת הדיון שבו נדונה הבקשה להחלפת הייצוג. לאחר החלפת הייצוג, ביום 22.8.22, הועלתה שוב בבית המשפט הבקשה לחזרה מההודיה, והושמעו נימוקים. עוד יודגש שהעובדה שבית המשפט הסביר למבקש כל עובדה בכתב האישום המתוקן והמבקש אישר שהבין אותה, אינה עולה בקנה אחד עם הטענה שרק במסגרת הקשר עם שירות המבחן הבין המבקש את עובדות כתב האישום לאשורן, ומכאן האיחור בהעלאת הבקשה.

34. הנתונים של חלוף הזמן ועריכת ההסדר לגבי שני הנאשמים, תומכים גם הם בדחיית הבקשה. כפי שהודגש על ידי ב"כ המשיבה, מדובר בהסדר שהושג משיקולים ראייתיים, כאשר המשיבה ראתה חשיבות לכך שההסדר יערך לגבי שני הנאשמים. בשל כך תוקן כתב האישום לקולה, ונאשם 1 כבר הודה והוא מחכה לגזירת הדין בעניינו. מעבר לעובדה שאין כל הצדקה עניינית להתיר את החזרה מההודיה, הרי שצעד כגון זה עלול לפגוע גם בנאשם 1, שהדיון בעניינו נדחה עד עתה, בין השאר בשל בעיות ייצוג של המבקש, וכשנאשם 1 מבקש לסיים את ההליך ולהשתלב בטיפול. יתרה מכך, גם המשיבה כבר שינתה את מצבה לרעה בכך שהסכימה לתיקון כתב האישום בשל השיקול הראייתי, בתיק שבו חלק ניכר מהעדים הם תושבי הרשות, על כל המשתמע מכך.

35. לסיכום: הטענה בדבר כשל בייצוג נדחית. אנו קובעים שהודייתו של המבקש בכתב האישום המתוקן הייתה לאחר שהדברים הוסברו לו הן על ידי עו"ד פריג' והן על ידי בית המשפט, הוא הבינם והודה מרצונו הטוב והחופשי. התרשמנו כי מדובר במבקש שהיה מעורב במשא ומתן, אשר הבין כל מילה בכתב האישום המתוקן, ולא כל שכן כאשר גם לשיטתו הדברים הוסברו לו על ידי בית המשפט. הבקשה אינה נובעת מתחושת חפות, והתרשמותנו היא שהמבקש מונע מהרצון לשפר את עמדתו העונשית, ולא כפי שטען שחשוב לו שיוודה במה שעשה, ויכבד כל עונש שיוטל עליו. לסיום, גם העמדה העונשית של המאשימה הוסברה למבקש על ידי בית המשפט: המאשימה תעתור להטיל עליו 17 שנות מאסר בפועל, וההגנה אינה מוגבלת בטיעוניה.

סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ג' תשרי תשפ"ג, 28 ספטמבר 2022, במעמד הצדדים.

מיכאל תמיר, שופט

מיכל ברק-נבו,
שופטת

ליאורה ברודי, שופטת
סג"נ